

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 8 maanden f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks 5.50.

ZATURDAG 20 JANUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Hoofd-Correspondenten M. Schoneveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Van één tot zes regels. f 1.00.
Voor elk regel meer. 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden
worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegel
regt daaronder begrepen.

De *Amsterdamsche Courant* schuilt haar polemiëk en hare verdediging van den heer VAN HALL, sinds den laatsten tijd, in een hoekje harer kolommen weg, in de rubriek "Ingezonden Stukken." Het is de regtmatige vrees, dat ze bij elken stap, dien ze zet, op een mistred wordt betrapt, die haar aldus doet handelen. Men kan zoo ligt eene dwaasheid zeggen, als men antwoorden kan: "t is ingezonden".

Wij zullen de *Amsterdamsche* dan ook de eer niet bewijzen, om haar "ingezonden" polemiëk te beantwoorden. Het is ons voldoende, dat zij zelve tot zwijgen schijnt gebragt te zijn, en dat wij dit kunnen constateren.

Om dat, zeer duidelijk, te kunnen doen, wenschen wij, in antwoord op 't "Ingezonden" stuk, rakende onze artikels over de *Amsterdam* en de *Cycloop*, (en in welk stuk niets anders dan dwaasheden wordt gezegd, terwijl "de gevolgtrekkingen en uitvallen tegen den heer VAN HALL" met stilzwijgen worden voorbij gegaan,) andermaal de volgende vragen, van algemeen belang, tot de *Amsterdamsche courant* te rigten.

Gij weet, "dat er maar ééne stem is" over de "voortreffelijke wijze, waarop de heer VAN HALL bij de begrooting heeft gesproken." Nu heeft die heer verklaard, dat de *Amsterdam* en de *Cycloop* naar den Sond zijn vertrokken "om het Nederlandsche Volk voor verhogering te verhaeden." Waaruit is te bewijzen, dat die vreeslijkste aller rampen, ons Volk dreigde te treffen? De aandrang is uit *Amsterdam* gekomen; kunt gij ook aanwijzen, op welke gronden die bedreigde verhogering werd betoogd?

Hoe komt het, en waaruit blijkt het, dat die ramp zoo plotseling het hoofd opstak, dat de heer VAN HALL, gewis tegen zijn zin, een greep moest doen in het beheer van Marine; en, terwijl de heer ENSLIE naar het Nieuwe Diep was gereisd, zich genoopt zag, om, "in het belang van mijn Vaderland" een besluit te provoceren, waarbij de zending van *Amsterdam* en *Cycloop* naar den Sond werd gelast?

Hoe komt het, dat juist die schepen, welke eene andere bestemming hadden, voor die zending werden gebruikt, ofschoon "elk zeeman, die de *Cycloop* gezien heeft, volmondig moet bekennen, dat dit vaartuig goed voor de Zuiderzee of het binnenwater, maar niet voor het stormachtige jaargetij in de Noordzee geschikt was?" (1)

In welk verband staat, tijdens het afwezen van den Minister van Marine, het door den heer VAN HALL geprovoceerde besluit, tot de zonderling samenloopende omstandigheid, dat die heer, uit *Amsterdam*, zich steeds zoo geporteed en inschikkelijk heeft betoond voor al wat uit *Amsterdam* wordt verlangd?

Wat is de verantwoording voor het wagen van 'slands vaartuigen en van 'slands bruye zeelieden, zonder dat de onvermijdelijke noodzakelijkheid daartoe is gebleken?

Waarom — hoe onbelangrijk het "Ingezonden Stuk" dat ook achte — geeft de *Amsterdamsche Courant* niet de verlangde statistiek? Hoeveel schepen zijn door de *Cycloop* en de *Amsterdam* gesleept? Hoe velen van die schepen zijn in *Nederland* aangekomen? Hoe groot was de lading, door hen aangebragt? Hoeveel was daarvan bestemd, niet om den honger te stillen; maar om jenever te stoken? Indien de *Amsterdamsche* het niet weet: waarom het dan niet aan de heeren WINTGENS en DIRKS gevraagd, die zoo uithundig den maatregel van den heer VAN HALL hebben toegejuicht?

Ziet, dat zijn vragen van groot, van algemeen gewigt: Bij de beantwoording daarvan heeft de Natie het meeste belang: Zij heeft het regt te weten, of, in den meesten toestand onzer Marine, een kostbare oorverloopt is verloren gegaan, zonder dat het waagstuk noodwendig was, alleen ten gevolge van de ijzeren wanden moed.

Gij, *Amsterdamsche Ct.*, die — dwaaslijk en onhandig — het laatste gezegde van den heer VAN HALL

relevceert, zijne grootste onhandigheid als de schoonste zage bezigt: *kunt en moogt* gij langer zwijgen over zoo belangrijke vragen, als welke, sinds de laatste dagen, de geheele drukpers bezig houden, zonder aan het vermoeden voedsel te geven: *Wat er geene voldoende oplossing, geene bevredigende, verantwoording te geven is?*

Op gezag van, gewoonlijk goed ingelichte personen, meldden wij eergister, dat de heer VAN FRANCK, lid der Tweede Kamer, voor de betrekking van Minister van Marine in aanmerking zou komen.

Wij zouden, werd dit gerucht bewaarheid, eene zoodanige keuze, in 't belang van Marine en Kolonien, beiden, moeten betreuren.

Noch als lid der Kamer, noch als marine-officier, schijnt het ons toe, dat de heer VAN FRANCK die blijken van, boven anderen uitstekende bekwaamheid heeft gegeven, nu, in den tegenwoordigen stand van zaken, meer dan ooit, in een *Minister van Marine* verlangd.

De heer VAN FRANCK was twee volle jaren op een Marine-Instituut. Van het oogenblik, dat hij de voeten op een schip zette, tot op den dag van zijne afvoering uit het korps, zijn verlopen 39 jaren en 3½ maanden. Wat heeft nu de heer VAN FRANCK, gedurende dien langen diensttijd, verrigt, 't geen bij de Natie, zijne aanspraak op het beheer onzer Marine zou kunnen doen wettigen?

Hij deed, gedurende al dien tijd, slechts ééne enkele reis, uit en te huis, met een oorlogsfregat naar de *West-Indien*. Die reis duurde 5 maanden en 9 dagen; terwijl hij, alles bij een genomen, 7 jaren en 8 maanden, op verschillende oorlogschepen, uit en te huis, naar en in de *Middellandsche zee* doorbragt. In het geheel was, derhalve, de heer VAN FRANCK slechts 8 jaren, 1 maand en 9 dagen buiten gaats.

Voorts diende de heer VAN FRANCK, 13 jaren en 7 maanden op verschillende schepen, die nooit verder kwamen dan het kanaal. Dat de heer VAN FRANCK nooit de linie passeerde, behoeven wij gewis niet te constateren.

Gedurende 11 jaren en 8 maanden bekleedde de heer VAN FRANCK betrekkingen aan wal; want, na zijn afvoeren uit het korps, heeft hij nog 3 jaren en 3 maanden eene maritieme betrekking aan wal vervuld. Noch uit den diensttijd op zee, noch uit dien aan wal is ooit publiek gebleken, dat de heer VAN FRANCK boven zoo vele andere dappere en bekwame officieren zoo veel uitmuntte, dat hem nu aanspraak zou geven, om aan het hoofd onzer Marine te staan.

Zonderling tevens is de omstandigheid, dat, zoo dikwerf de heer VAN FRANCK schepen binnenslands kommandeerde, die schepen nimmer eene *buitenlandsche* bestemming kregen; ofschoon, zoodra hij het kommando nederlegde, een van die schepen bijv. onmiddellijk naar de *West-Indien* vertrok en daarna naar *Oost-Indië*, waar het nog is. Een vroeger sehip, hetwelk de heer VAN FRANCK kommandeerde, kon, volgens hem, niet buitengaats; maar nauwelijks was een ander kommandant benoemd, of het schip ging op een togt in het Kanaal, die het gelukkig volbragt.

Wat de heer VAN FRANCK getoond heeft te zijn als lid der Kamer, kan in twee woorden worden gezegd. In alles "de tegenovergestelde rigting" toegedaan, is hij, ten aanzien van Marine en Koloniën, gebleken te zijn de voorstander van verouderde, en voor het welzijn van Moederland en Koloniën sloopende stelsels. En wanneer wij nagaan, hoe de ministeriële bladen den val van den heer ENSLIE voornamelijk toejuichten, op grond dat die Minister geen behoorlijk antwoord kon improviseren: wij wijzen er op, dat de heer VAN FRANCK niet slechts aan datzelfde euvel mank gaat, maar zelfs zijne geschreevens redevoeringen voor den naastbijzittende niet verstaanbaar kan voorlezen.

Het zijn, met deze antecedenten voor ogen, dat wij de benoeming van den heer VAN FRANCK tot Mi-

nister van Marine, in oogenblikken als deze, waat een scherpe blik, een moedig hart, een superioriteit in talent meer dan ooit hoofdvereischten zijn, in het algemeen belang diep zouden betreuren.

Mr. Maximiliaan Jacob de Man.

V.

Eindelijk werd in de Troonrede op het einde van 1847 het besluit der Regering kenbaar gemaakt, om eenige veranderingen in de Grondwet te brengen. Zij zouden in den loop der zitting worden aangeboden. Aan die toezegging werd voldaan. Men weet echter op welke wijs. De 27 wetsontwerpen werden bekend; doch nauwelijks bekend, of zij werden met een kreet van algemeene afkeuring ontvangen. Het Ministerie trad af en een nieuw werd zamengesteld. De staatkundige omstandigheden waren echter weder duister. In Frankrijk was eene nieuwe omwenteling ontstaan. Welke gevolgen die gebeurtenis op geheel Europa zou uit oefenen, kon niet worden voorzien. Het nemen van maatregelen van voorzorg was allerwege aan de orde van den dag. Het nieuwe Ministerie, vroeg tot dat einde, een nieuw buitengewoon crediet aan. De heer DE MAN legde weder zijne gematigde en vaderlandslievende denkwijze aan den dag. In de zitting van 28 Maart 1848 gaf hij te kennen, dat men in die gewigtige oogenblikken op geene bezwaren het oog moest vestigen. Dat oog moest gevestigd zijn op den toestand des Vaderlands, op de omstandigheden, die ons van alle zijden omringen, en op de mannen, die den moed gehad hebben, in deze haghelijke oogenblikken de teugels van het bewind in handen te nemen. Wat hun in deze omstandigheden noodig is, dat is, in de eerste plaats en vooral, de ondersteuning der Kamer; zonder die ondersteuning kunnen zij de gewigtige taak niet volvoeren, zeide hij, die op hunne schouders rust. Die ondersteuning hebben zij gevraagd, en die ben ik, voor mij, bereid hun te geven. Maar nu wil ik mijn votum ook geheel in dien zin opgevat hebben: ik wil doen uitkomen, dat mijne stem een geheel staatkundig karakter heeft, en dat ik daarom bereid ben over alle moeilijkheden heen te stappen. Daarom, en daarom alleen is het, dat ik, met voorbijgang van alle bezwaren, onvoorwaardelijk verklaar, mijne stem aan dit wetsontwerp te geven, als een bewijs van mijne medewerking voor dit Ministerie. Daaruit blijkt alweder, dat de heer DE MAN, met de beste bedoelingen en de loffelijkste zucht, dit nieuwe Ministerie, bij den aanvang zijner taak, in de gewigtige omstandigheden, die men beleefde, wenschte te ondersteunen.

In Augustus 1848 hadden de lang verwachte be-raadslagingen plaats over de ontwerpen tot Grondwets-herziening, zooals zij door het Ministerie DONKER-CURTUS waren voorgedragen. De heer DE MAN deed daarbij een stap terug en herinnerde wat hij vier jaren te voren over verschillende onderwerpen, en daaronder in de eerste en voornaamste plaats, over het voorstel tot invoering van regtstreeksche verkiezingen, gezegd had. Toen maakte hij zwarigheid in dat voorstel. Thans echter had hij het voornemen, om het voorstel der Regering, nu in denzelfden zin gedaan, na de daarbij nu gevoegde waarborgen, aan te nemen. Den invloed der gebeurtenissen kon en moogt men toch niet miskennen; zij moeten ons, zeide hij, in onze beoordeeling, gedeeltelijk ten minste, beïnvloeden. Hij wilde intusschen zijn gezegde niet hebben opgenomen in dien zin, alsof hij in zijn Vaderland de mogelijkheid zoude kunnen of willen ondergaan van de navolging van slechts een gedeelte der ongelukkige voorbeelden, welke buiten onze grenzen zijn gegeven. Hij bezat die vrees niet, en al was er aanleiding tot die vrees, dan zou hij ze hier en in dit oogenblik verre van zich verwijderen; bij niemand mag ook het geringste vermoeden

(1) Verklaring van het état-major van "de Cycloop".

bestaan, dat daarin, in die vrees, zelfs maar in de verte, eenige beweegredenen zoude gelegen zijn voor de stem, die hij zou uitbrengen.

De discussiën over het tweede Hoofdstuk heeft hij, even als bij anderen, getracht, dat door de herziening ook bezuiniging en vereenvoudiging werden verkregen. Hij had daarbij, o. a., het oog op den Raad van State. Hij had gewenscht, dat de instelling van dat collegie bij de Grondwet facultatief zou worden gesteld en de gewone wet overgelaten. Geen der meest bekende monarchiën kennen die inrigting. Hij achtte haar onbestaanbaar met ons regeringsstelsel. Hij had regt aan de Ministers te vragen, hoe zij met hun programma, kort geleiden in de Kamer verkondigd, wisten overeen te brengen een collegie als grondwettige, en dus als blijvende Staatsinstelling te behouden, waarvan zij de noodzakelijkheid zelve in twijfel trokken. Zijn gevoelen in dit opzigt vond echter geen ingang en nu, ruim zes jaren later, is de zaak nog niet wettelijk geregeld. Over het vierde Hoofdstuk (*van de Provinciale Staten en Gemeentebesturen*), merkte hij op, dat dit hoofdstuk het bewijs leverde, dat de Regering niet altijd getrouw is gebleven aan de vrijzinnige bedoelingen, die anders haar werk kenschetsen. Hij deed verschillende bezwaren kennen, die hij tegen dit wetsontwerp had. Handhaving van de provinciale vertegenwoordiging, zooveel dit met onzen monarchalen grondwettigen regeringsvorm is overeen te brengen, had hij altijd in deze Kamer voorgestaan en verdedigd: ze is als ingeweven in onze geschiedenis en vroegste instellingen. Aan haar hebben wij onze nuttigste werken en inrigtingen te danken; aan haar is het volk gehecht en stelt er hoogen prijs op. De 3de paragraaf van art. 12 en de 1ste paragraaf van art. 15 van dit voorstel, zijn in mijn oog in strijd met dit beginsel; zij zijn in strijd met hetgeen de Regering schreef in de inleiding van hare Memorie van Toelichting: „De Provinciale Staten zijn bij hunne zelfstandigheid en bij hun huishoudelijk bestuur *bewaard*...” Zijn tweede bezwaar tegen dit hoofdstuk was daarin gelegen, dat de Regering weigerde om in de Grondwet als *beginsel* vast te stellen, dat de zittingen van den raad der gemeente zullen zijn openbaar, behoudens de uitzonderingen naar de plaatselijke omstandigheden, door de wet te bepalen. Hij stemde dan ook tegen dit hoofdstuk. [Men weet dat dit laatste bezwaar bij de Gemeentewet uit den weg geruimd is.] Bij de behandeling van het Hoofdstuk nopens de Godsdienst, kwam het moeilijke vraagstuk ter sprake over het regt van *placet*. De heer DE MAN had zich vroeger, toen het Strafwetboek in discussie was, vereenigd met het gevoelen der meerderheid, die den eersten titel van het tweede boek had afgestemd, omdat daarin niet gevonden werd eene poenale bepaling tegen het afkondigen zonder toestemming der Regering van kerkelijke voorschriften. Bij het uitbrengen zijner stem stond hij toen uitsluitend op het gebied van de staatkunde. Toen gold het *de jure constituto*, nu *de jure constituendo*. Gaarne had hij gewenscht, dat over dit teeder onderwerp bij de Grondwet niet ware gesproken. Maar dat voorstel is gedaan, openbaar gemaakt, en het volk is er door in beweging gebracht. Aan terugnemen is dus niet meer te denken; maar nog veel minder grond vond hij, om zijne stem te weigeren: een groot deel zijner landgenooten stelde op deze bepaling, uit godsdienstige overtuiging, hoogen prijs; hetgeen hij voor zich zelf verlangde, eerbied en vrijheid in het stuk van de godsdienst, mogt en wilde hij hen niet weigeren. Hij geloofde daarbij, dat de bepaling, zoo als ze daar lag, tegen mogelijk misbruik verzekerd was. — Bij de beraadslaging over Hoofdstuk VIII, van de defensie, heeft de heer DE MAN het denkbeeld bestreden, om slechts één artikel over de defensie in de Grondwet op te nemen en het overige aan den gewonen wetgever over te laten. Hij meende, dat sommige bepalingen, b. v. nopens den leef- en den diensttijd, voor elk en voor altijd moesten vaststaan. De gewone wetgever moest daarin geene verandering kunnen brengen. Het algemeene voorschrift, waarbij als eerste of voornaamste burgerplicht de verdediging van den vaderlandschen bodem wordt uitgesproken, verdiende eerbied. Hij achtte den krijgsmansstand, en hij had dit als vader bewezen. Hij had in de vergaderzaal reeds te veel ondervinding opgedaan om niet te weten, dat ook nu de wetgever, wanneer hem geen grondwettig beletsel verhinderde, zich door omstandigheden kon en dikwijls moest laten beheerschen. De tegenwoordige beraadslagingen, zeide hij, leveren er het bewijs van. Die omstandigheden, hij bekende het, werken nu ten goede voor het volk, maar zij zouden ook het gevolg kunnen hebben, om in den pligt, tot verdediging van het vaderland, buiten de grenzen, nu door de Grondwet gesteld, tijdelijk te verzwaren, en daaraan moest de Natie niet zijn blootgesteld.

Na de vaststelling der ontwerpen tot grondwetsherziening in de gewone Tweede Kamer, zijn de ontwerpen in October 1848 in de dubbele Tweede Kamer behandeld. De heer DE MAN is bij zijne vroeger blootge-

legde gevoelens blijven volharden. Dat was het geval met zijne afkeurende stem over den Raad van State en over het Hoofdstuk IV nopens de Staten der provincien. Hij beschouwde dat eerste collegie als onbestaanbaar met een verantwoordelijk Ministerie. Hij vreesde, dat er moeilijkheden tusschen dat collegie en het Ministerie zouden ontstaan. En wat het vierde Hoofdstuk aangaat, in de voorgestelde wijziging zag hij eene strekking, om langzamerhand de provinciale huishoudingen te ondermijnen. Opmerkelijk is het slot van deze rede, omdat zij de laatste was, die de heer DE MAN in de toenmalige Tweede Kamer hield en omdat men ook later er zoo dikwijls op gewezen heeft, dat de veranderingen, in de Grondwet gebragt alleen het gevolg waren van den indruk der omstandigheden, die in 1848 plaats hadden.

„ . . . Er is nog een punt, dat ik ten slotte moet aanroeren. Zoo het de eerste maal is, dat ik in deze beraadslagingen het woord voer, het zal hoogstwaarschijnlijk ook wel de laatste maal wezen. Maar er ligt mij nog iets op het hart, en nu wil ik van deze gelegenheid gebruik maken om het te uiten. Het is dit, dat het mij verkeert voorkomt, dat ons telkens voor oogen wordt gehouden, dat wij er wel op moeten letten, welke de gevolgen kunnen zijn als wij dit of dat Hoofdstuk verwerpen. Mij dunkt, wij moesten van dat argument geen gebruik maken; het is in mijn oog onstaatkundig. Wat zal de indruk daarvan zijn naar buiten? Hoe zal men, zoodoende, de nieuwe Grondwet, wanneer ze aangenomen zal zijn, ontvangen? Ik wenschte gaarne, dat de nieuwe Grondwet door de Natie werd ontvangen als *gevestigd op de overtuiging der vertegenwoordiging, dat zij heilzaam zal zijn*. Maar zoo wij nu telkens van die mogelijke gevolgen eener afstemming spreken, om tot aanneming te dringen, dan zal zulks een min voordeeligen dunk van de nieuwe Grondwet geven. Ik voor mij zal afstemmen hetgeen ik meen dat niet goed is en daaruit zal men kunnen afleiden, dat ik datgene, wat ik goed stem, ook voor goed houd.”

Wij hebben de parlementaire loopbaan van den heer DE MAN gedurende de jaren 1840—1848 in groote trekken nagegaan. Het zal daaruit gebleken zijn, dat hij den gematigden weg bewandelde, maar tevens zelfstandig en onafhankelijk te werk ging. Hij bragt soms zijne gevoelens in het algemeen belang des lands ten offer; doch hij hield die met klem en krachtig vol, zoo het hem bleek, dat het algemeen welzijn dit vorderde. Hij heeft niet stil gestaan, maar is met bezaarden tred voorwaarts gegaan, zoowel op het staatkundig, als op het finantieel en materieel gebied. Hij was het sterk sprekend voorbeeld van de heilzame en overtuigende kracht, die de waardering der constitutionele beginselen uitoefent, zelfs op den denkenden man, die, in den aanvang zijner loopbaan, nog aan leiband van den toenmaligen tijdgeest had geloopt. Ten gevolge van de herziening der Grondwet, werd de voormalige onontbindbare Tweede Kamer wel degelijk onthouden. Er hadden volgens het voorloopige kiesreglement nieuwe keuzen plaats. Vele leden traden af, maar aan den heer DE MAN mogt de eer te beurt vallen, dat hij door het toenmalige hoofdkiesdistrict ENSCHEDÉ op nieuw ter Tweede Kamer der Staten-Generaal werd afgevaardigd. Een geheel nieuw tijdperk nam toen een aanvang en dit te meer, omdat in dit begin van den jare 1849, ten gevolge van het overlijden van Koning WILLEM II, eene nieuwe regering, die van Koning WILLEM III, aan het hoofd der zaken kwam. De Grondwet was eerst kortelings herzien, maar moest in een onbekrompen geest nog geheel ten uitvoer gelegd worden. Groot was het getal wetten, dat, naar luid van de gewijzigde Grondwet, moest worden vastgesteld. De gebeurtenissen in 1848 hadden weder een nadeeligen invloed op den finantiëlen toestand uitgeoefend. De klagen over het bestaande belastingstelsel, werden met verdubbelden nadruk aangeheven; alles vereenigde zich dus om een nieuwen en belangrijken tijdkring te verwachten. De heer DE MAN heeft het gewigt daarvan ingezien en hoe hij ook vroeger over sommige bepalingen der gewijzigde Grondwet mogt hebben geoordeeld, hij kreeg die Grondwet met den dag meer lief, naar mate hij het nut en de deugdelijkheid harer beginselen al meer en meer leerde inzien en waarderden. Waar het de vrijheden der Natie, de verligting van lasten, de onthefing van bezwaren gold, trof men hem op den voorgrond aan. Hij ging opregt met den tijd mede en doorgrondde de behoeften der Natie. Wij zeggen dit in het algemeen, omdat wij wel in eenige bijzonderheden zullen treden, maar het onmogelijk is om alles te vermelden, zoo wij niet al te uitvoerig willen worden. Maar wij zeggen dit te meer, om ons te verontschuldigen, zoo wij hier of daar, uit zucht tot beknoptheid, het een of ander over het hoofd mogten zien. Elke der aanhalingen, waartoe wij thans geroepen worden, zal de waarheid bevestigen van hetgeen wij hierboven stelden. Wij zullen ons tot de hoofdpunten bepalen:

In de zitting van 19 Mei 1849 was aan de orde het ontwerp nopens het gebruik van het koloniënbatig slot over 1847. De heer DE MAN achtte het belang en vond het toch ook tijd, dat men eens de stoffelijke belangen der Natie op het oog hield. Hij geloofde, dat het oogenblik daartoe geschikt was, om dat de Regering op het punt was, eene overeenkomst met de Handel-maatschappij te vernieuwen, die allereerst gewigtigst zou zijn voor de belangen van handel en nijverheid, onze volksplantingen en de finantiën. In eene merkwaardige rede drong hij er op aan, dat de contracten met de Handel-maatschappij aan de goedkeuring der vertegenwoordiging zouden worden onderworpen. Reeds 9 jaren vroeger onder de werking des vorigen Grondwet, dacht hij er even zoo over en had sprak wel van zelf, dat hij na de herziening van dat Staatsverdrag, van geen ander gevoelen kon geworden zijn.

Nog in den loop der zitting werd van Regeringswege een ontwerp aangeboden tot bekrachtiging der met de Ned.-handelmaatschappij gesloten overeenkomst. Zijn gevoelen kwam hierop neder:

„Ik behoorde in mijne afdeeling niet tot hen, die blijkens het verslag, dadelijk alle betrekking met de Handel-maatschappij wilden afbreken. Dit is onmogelijk; maar daarom kan ik deze overeenkomst zoo als ze daar ligt, niet bekrachtigen, en ik behoorde tot die meerderheid in de afdeelingen, die, blijkens het verslag in de daarbij voorkomende bedingen voor een tijdvak van 25 jaren niet kunnen toestemmen, op de inkrimping tot een veel minder jarental aandringen en daarbij verlaagen de tusschentijdsche aflossing der schuld aan de Handel-maatschappij.” Maar de Regering antwoordt: „Gij zijt niet onvervaardelijk verbonden voor 25 jaren; lost de schuld af en gij zijt na 25 jaren vrij.” Het verledene heeft geleerd wat er van die aflossing te wachten is; — even goede gronden tot niet-aflossing als toen, *zijn er altijd te vinden*. — Maar al ware die aflossing even zeker aanstaande als het nu zeker is, dat ze niet gebeuren zal, dan wil ik kan ik mij nog niet verbinden, om de Handel-maatschappij voor een vierde van eene eeuw als mijn agent te behouden voor alle consignatien hier te lande. Buitendien, de wet, die bij § 2 van art. 60 der Grondwet gevorderd wordt — en die hoogstmoelijk zal zijn zamen te stellen — is met eene dergelijke langdurige overeenkomst niet te vervaardigen.

„Ziet daar rondborstig mijn gevoelen over dit contract het bevat niets vijandigs. Intusschen die overeenkomst zij heeft ook bij mij, even als bij den spreker uit Zwolle een *pijnlijk gevoel* opgewekt. Men wil nu wel beweren dat die vernederende en bezwarende bepalingen alleen voor de leus zijn en het slechts fictie is, maar ze zijn geschreven en de regter zal ze letterlijk moeten toepassen.”

Hij heeft ook in de zitting van 8 September 1849 tegen de overeenkomst gestemd.

Het eerste zitting-jaar onder den nieuwen stand van zaken was voorbijgegaan, zonder dat een der zoogenoemde organieke wetten was tot stand gekomen. De tegenstand in de kamer tegen het nieuwe Ministerie groeide aan. De heer DONKER CURTIUS had reeds zijn ontslag genomen. De heer DE KEMPENAEER was de voornaamste woordvoerder of het hoofd van het toenmalig Ministerie. Bij het begin der zitting van 1849—50 werd er, bij de behandeling van het adres, in antwoord op de Troonrede, hevige strijd gevoerd. De heer DE MAN behoorde toen tot de commissie, die met het ontwerpen van dat adres belast werd. Men weet dat de vijfde paragraaf een blijk van afkeuring bevatte over het weinige, dat er in de afgelopen zitting geschied was. De 5e § werd met 44 tegenstemmen en het geheele adres met 49 tegen 5 stemmen *aangenomen*. De heer DE MAN behoorde, wij behoeven het wel niet te zeggen, tot de meerderheid. Het Ministerie de Kempenaer bood zijn ontslag aan. En al weder treden wij een nieuw tijdperk in, doch echter veel rijker aan vruchten geweest is.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Meer en meer begint men vertrouwen te stellen in de adhaesie van Rusland aan de uitlegging der vier waarborgen zoo als die in het tractaat van 2 December is vastgesteld. Zulks was dezer dagen ook ter Parijscher hooftzitting merkbaar. De 3 pct. rezen zeer. Met de andere fondsen was het wel niet zoo gesteld, maar toch hebben zij die bewegingen enigzins gevolgd. Het is waar: de uitslag der leening, die alle verwachting overtreft, kan daartoe bijgedragen hebben, doch het is niet te ontkennen dat ook de politieke toestand ten deze invloed heeft uitgeoefend.

Het berigt, dat de heeren Bourquenev en lord Westmoreland van hunne respectieve regeringen volmacht ontvangen hebben, om met Prins Gortschakoff te onderhandelen, heeft een zeer gunstigen indruk te weeg gebragt, en verhoogt het vertrouwen, dat het weldra tot stand komen van den vrede niet tot het gebied der onmogelijkheden behoort.

De dépêche, waarin het bericht van hetwelk thans sprake is, vervat was, meldt tevens, dat aan beide genoemde diplomaten de bevelen, in instructien zijn toegezonden; maar de volmagt door den telegraaf overgebracht, is die instructien, waarschijnlijk, reeds vooruitgelopen, waardoor het den vertegenwoordigers van Engeland en Frankrijk is veroorloofd om de onderhandelingen te openen alvorens schriftelijke volmagt te erlangen. Deze omstandigheid getuigt van de zijde der Westersche mogendheden van een spoed, dien men niet verwachtte.

Terwijl men aldus van vele zijden meer hoop op vrede begint te voeden, heeft in Pruisen juist het tegenovergestelde plaats. Men is daar algemeen van meening, dat de te voeren onderhandelingen tot niets zullen leiden. In Pruisen houdt men zich zeer bezig met allerlei beschouwingen omtrent de verwickelingen, waartoe de niet-toelating dezer Mogendheid tot de conferentie aanleiding zou kunnen geven.

Tot dus verre legt het Kabinet van Berlijn veel vastberadenheid aan den dag, zoo wel in zijne weigering als ten aanzien van zijn verzoek tot toelating. Men houdt het er nochtans voor, dat deze geschillen wel uit den weg zullen geruimd worden, en dat Pruisen eindelijk met de geallieerde mogendheden in overeenstemming zal handelen.

De *Euphrat* heeft berichten uit Marseille aangebragt tot 8 January. Alle militaire operatien waren, tengevolge van het weder, onmogelijk gemaakt. De voortdurende sneeuw heeft tevens de werkzaamheden aan de derde parallel der Engelschen belet.

Omar-Pacha is te Varna teruggekeerd, waarschijnlijk om de inscheping van het overig gedeelte van zijn korps te verhaasten. Hij was naar Eupatoria gegaan, vermoedelijk om de reeds ingeschepte troepen te inspecteren. Sommigen willen de terugkomst van Omar-Pacha te Varna in verband brengen met den inval der Russen in de Dobrutscha. Doch men weet nu, dat zij vrijwillig teruggetrokken zijn. Dezelfde berichten uit Konstantinopel deelen ook mede, dat het Ottomanisch leger in de Krim op 60,000 man zal gebracht worden.

Bij gebrek aan berichten van het oorlogs-tooneel deelt het *Journal de Constantinople* een verslag mede van een banket, dat door den heer von Bruck, algezaant van Oostenrijk, den leden van het Ottomanisch kabinet is aangehouden, en hij welke gelegenheid deze diplomaat een toast op den sultan instelde, waaraan groot gewigt gehecht wordt. Uit den korten inhoud, hiervan door den telegraaf medegedeeld, blijkt duidelijk, dat deze toast ten aanzien van Rusland van eene vijandelijke gezindheid was.

In de zitting van eergister heeft het Fransche wetgevendig lichaam het onderzoek der wet op de hypothecaire overschrijving hervat, en haar aangenomen met eene meerderheid van 119 tegen 7 stemmen.

Ofschoon het voorstel tot het in staat van beschuldiging stellen van het Deensche kabinet werd voorzien, heeft het niettemin te Kopenhagen en vooral aan het hof veel indruk gemaakt. Reeds hebben wij gezegd, dat de aanneming van dit voorstel met bijna eenparige stemmen zoo goed als zeker is. Wij kunnen hier bijvoegen, dat de veroordeeling der ministers niet minder zeker schijnt, aangezien het hoog gerechtshof van het koninkrijk, waarvoor zij moeten terecht staan, zamengesteld is uit mannen, die meestal politieke tegenstanders van de oud-ministers zijn.

De vraag is of de indruk, dien de veroordeeling maakt, hetzij dan ook zijdelings, niet op het hof zal terugwerken. Men weet, dat de grondslag van de tegen de ministers ingebragte beschuldiging is, het octroijeren der Grondwet van de maand Julij des vorigen jaars; nu is het niet te ontkennen, dat, in een grootwettigen zin, de ministers alléén verantwoordelijk zijn voor dien maatregel; maar het is aan den anderen kant niet minder waar, dat van de kroon zijn uitgegaan de beide proclamatiën, waarbij de inwerking-stelling der Grondwet binnen het koninkrijk voorgeschreven en tevens de bijeenroeping van een oppersten raad bevolen wordt. Overigens is de verbittering tegen de oude ministers moeilijk te verklaren, daar zij toch reeds genoeg veroordeeld zijn door de afkeuring, welke hunne daden bij de natie ondervinden.

Wij deelden gister de in omloop zijnde berichten mede aangaande den heer Ochsheim, die, naar men verzekert, in Fransche dienst zou treden. Men noemt thans een ander en wel den kolonel Ritter (lid van den nationalen raad), die mede bereid zou zijn het bevel te aanvaarden over een der Zwitsersche legioenen door Frankrijk op te richten.

De Spaansche Cortes hebben thans in hare zitting van den 12en met 25 tegen 40 stemmen aangenomen het eerste artikel van het wetsontwerp op de onverenigbaarheid van het parlementaire mandaat met eene openbare betrekking, en zulks naar aanleiding van een amendement den vorigen dag door een lid der vergadering voorgesteld.

Deze onverenigbaarheid is dus op de meest uitgebreide schaal aangenomen, zoowel voor deze als voor de toekomstige Cortes.

Op de zitting der Belgische kamer van volksvertegenwoordigers heeft de heer Osy den minister van binnenlandsche zaken geïnterpelleerd ten aanzien der vraag op welke wijze de regering voornemens is de emigratie naar Amerika te bevorderen, en welke de emigratiën zijn, waarvan zij hetzij middellijk of onmiddellijk, hare ondersteuning verleent. Deze interpellatie was noodzakelijk geworden tengevolge eener circulaire van een arrondissements-commissaris, welke geheel de Amerikaansche drukpers tot roep roer bragt. Volgens de thans van regeringswege gegeven verklaring, die vroeger reeds ook aan de Belgische agenten der Vereenigde Staten medegedeeld werd, zou alle misverstand ten deze thans ophouden, en is er thans genoegzame zekerheid gegeven, dat de regering eeniglijk de emigratie van eertijde menschen, op wier gedrag niets aan te merken is, bevordert; menschen die in het land, dat zij tot hant nu vaderland kiezen, België niet tot onrecht zullen trekken.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Voorloopig Verslag over het voorstel van drie leden tot afschaffing van den accijns op het gemaal der rogge.

(Vervolg.)

§ 4. Wat nu de keus tusschen de beide uit den boezem der Kamer voortgekomen voorstellen betreft, werd door een aantal leden te kennen gegeven, dat zij in 't algemeen veel meer voor de afschaffing van den accijns op het gemaal dan voor die der belasting op de brandstoffen gestemd waren. De belasting op het gemaal — men erkende dit — is sedert eeuwen in het grootste deel des Vaderlands bijna onafgebroken geheven. Zij biedt het eigenaardig voordeel aan, dat niet slechts de inboorlingen zonder onderscheid, maar ook allen, die zich tijdelijk hier te lande ophouden, en dus ook reizigers, landverhuizers, varensgezellen enz., eenig aandeel daarin dragen. Desniettemin zou, als er sprake was van een nieuw belastingstelsel, in onzen tijd onder de belastbare voorwerpen het brood zeker in de allereerste plaats worden genoemd. Brood is de eerste, onontbeerlijkste levensbehoefte voor allen. Zoo er in ons Vaderland gevonden worden, die dit natuurlijk voedsel geheel moeten ontberen, zal, gelukkig, hun aantal wel uiterst gering zijn. De behoefte aan brood is voor den minvermogende veel grooter dan die aan middelen om zich te verwarmen, waarvan hij zich, als de nood dringt, nog spenen kan. Al is de belasting op het gemaal daar, waar zij niet door gemeentelijke opcenten te zeer is opgedreven, betrekkelijk gering, zoodat men van het Nederlandsch pond tarwebrood nauwelijks 2 centen, van het Nederlandsch pond roggebrood ongeveer een halven cent aan rijks-belasting betaalt, wordt toch door zulk eene dagelijks terugkerende belasting elk huisgezin uit den minderen burgerstand, vooral de ambachtsman en daglooner, onniskanbaar gedrukt. In zoo ver oecent deze belasting ook eenen nadeeligen invloed op de bepaling der dagloonen uit en heeft zij dus de strekking om de nijverheid in hare ontwikkeling te belemmeren. De druk der belasting wordt dubbel gevoeld in een tijdperk als het tegenwoordige, nu al de eerste levensbehoeften, en daaronder het brood niet het minst, zoo hoog in prijs gestegen zijn. Vooral in zulke tijden kan het strijdig met het staatsbelang worden geacht, dat, zoo niet eene gebiedende noodzakelijkheid daartoe dringt, eene belasting in stand worde gehouden, die, al is het dan ook in geringe mate, den broodprijs nog verhoogt.

Bij dit alles komt, dat de wijze, waarop de belasting op het gemaal geheven moet worden, lastige belemmeringen en tijdroovende formaliteiten medebrengt, niet slechts voor de molenaars en bakkers, maar voor al de ingezetenen van het platteland, die hun eigen brood bakken. Meermalen zijn uit die streken, waar dit algemeen plaats vindt, stemmen opgegaan, die zich niet of niet zoo zeer tegen het bedrag der belasting verheven, als wel tegen den last en het bezwaar, door de wijze van heffing aan de plattelandbewoners opgelegd. Deze omstandigheid heeft er dan ook zeker veel toe bijgedragen, om de gedurige vertoogen tegen de belasting op het gemaal meer algemeen ingang te doen vinden en op die belasting groote impopulariteit te doen kleven. Zelfs de leden der Kamer, die in het afgetrokken de belasting op het gemaal geenszins onvoorwaardelijk afkeuren, ook omdat daardoor eenige bijdrage tot de staatsbehoeften erlangd wordt van hen, die, ofschoon niet geheel onvermogend, anders nagenoeg niets zouden betalen, moeten de juistheid erkennen der opmerking van de drie voorstellers in hunne Memorie van Toelichting, dat, bij de bestaande stemming op dit punt, elke andere afschaffing van belasting den aandrang om ook het gemaal uit de rij der middelen te doen verdwijnen, niet verminderen maar veeleer vermeerderen zal.

Nog mogt, naar het gevoelen der leden, niet uit het oog worden verloren, dat zoowel ter gelegenheid van de intrekking der schaalregten op buitenlandsch graan, als later in 1848, door de Regering bepaalde toezeggingen omtrent eene geheele of gedeeltelijke afschaffing van den accijns op het gemaal zijn gedaan, zoodat, als de toestand van 's Rijks geldmiddelen zulks toelaat, wel in de eerste plaats aan de nakoming dier zoo lang onvervuld geblevene beloften behoorde te worden gedacht. Van eene andere zijde deed men echter tegen dit laatste argument opmerken, dat de Regering, bepaald ook in 1848, aan eene te onvoorzigtig gedane belofte getrouw is gebleven; vermits zij alstoen een wetsontwerp tot afschaffing van den accijns op de rogge en vermindering van dien op de tarwe heeft voorgedragen, doch dat dit wetsontwerp in de Tweede Kamer met eene groote meerderheid is afgestemd, en zulks niet enkel op gronden aan het minder aannemenlijke der belastingen ontleend, die de af te schaffen of te verminderen accijnsen zouden moeten vervangen. Die verwerping verdiende te meer de aandacht, omdat zij in 1848 en dus in eenen voorbeeldeloos bewogen tijd plaats had.

§ 5. Tegenover het in de vorige paragraaph ontwikkeld gevoelen stond dat van verscheidene leden, die, ofschoon zij het gewigt der bezwaren tegen den accijns op het gemaal geenszins miskenden, van meening bleven, dat onder de bestaande omstandigheden aan de afschaffing der belasting op de brandstoffen de voorkeur moest worden gegeven. Zij herinneren daarbij de bij eene vroegere gelegenheid

voor die afschaffing aangevoerde gronden. De belasting op de brandstoffen, zeiden zij, is eene oorlogsbelasting, die, na het sedert lang ophouden der buitengewone omstandigheden, waaraan hare wederinvoering te wijten was voor alle anderen verdient te worden opgeheven. Door die opheffing zullen de minvermogenden, die dan toch ook voor de bereiding van hun voedsel altijd eenige brandstoffen behoeven, zeer zeker worden gebaat. Inzonderheid zal dit in de steden het geval zijn, waar de minvermogenden algemeen turf gebruiken. Daar door de opheffing van den accijns op het varkens- en schapenvleesch meer bepaald de bevolking van het platteland is gebaat, brengt de billijkheid mede dat thans inzonderheid ook aan de bevolking der steden worde gedacht. Door de afschaffing der belasting op de brandstoffen zal geene verwarring in de gemeentelijke geldmiddelen worden gebracht; terwijl dit wel degelijk het geval zal zijn, als de accijns op het gemaal uit de rij der rijksbelastingen verdwijnt. Allermeeest echter verdient de afschaffing der belasting op de brandstoffen aanbeveling; omdat deze belasting, meer dan eenige andere, de ontwikkeling van hoogst belangrijke takken van nijverheid belemmert. Bestaat deze belasting niet meer, dan laat zich verwachten, dat de afgraving der hooge veenen, die met landontginning hand aan hand gaat, met verduhhelden ijver zal worden voortgezet; dat menige fabriek, die thans in den gedeeltelijken vrijdof van belasting op de brandstof slechts een onvoldoend hulpmiddel voor het volhouden der mededinging bezit, een hooger trap van bloei bereiken zal, en dat inzonderheid al die kleinere bedrijven zullen worden gebaat, voor welke uitoefening het gebruik van turf of steenkolen eene volstrekte behoefte is, en aan welke echter zelfs geen gedeeltelijke vrijdof van belasting wordt toegelaten. Het gevolg van een en ander moet zijn, dat velerlei nieuwe gelegenheid geopend wordt om aan de arbeidzame standen werk en brood te verschaffen. Die heilrijke uitkomst kan, volgens deze leden, zelfs van de geheele afschaffing van het gemaal niet worden te gemoet gezien, waarvan de massa der bevolking geene andere vrucht zal plukken dan vermindering in den prijs van het brood; eene vermindering, die bij hooge graanprijzen nauwelijks merkbaar zal zijn.

Nog mag, volgens deze leden, niet uit het oog worden verloren, dat de heffing van den accijns op den turf voor den verveener niet slechts velerlei lastige formaliteiten en belemmeringen medebrengt, maar hem zelfs, zooals de wet thans ligt, onder bepaalde omstandigheden, buiten zijne schuld de vrucht van zijnen arbeid doet verliezen. In dit laatste bezwaar werd ook door leden gedeeld, die geenszins voor de afschaffing der belasting op de brandstoffen gestemd waren, en met name niet toegaven, dat de turf-accijns voor de bezitters der hooge veenen nadelig werkt. Er waren onder deze leden, die 't gevoelen voorstonden, dat indien de wetgeving omtrent de turf-accijns zoodanig kon worden gewijzigd, dat daaruit de bezwarende bepalingen betrekkelijk het vernietigen van te veld staanden turf en de inkrimping van dat voortbrengsel verdwenen, en dan tevens het punt der vrijdommen beter geregeld wierd, eene vermindering van het bedrag der belasting genoegzaam zou zijn om alle wezenlijke bezwaren daartegen weg te nemen. Alleen scheen het zeer moeijelijk eene behoorlijke regeling omtrent de irreguliere veenderijen tot stand te brengen.

Eindelijk werd door de voorstanders van de afschaffing van de accijns op de brandstoffen nog aangevoerd, dat deze maatregel het overgrote voordeel aanhoud van eene belasting in haar geheel uit de rij der middelen te doen verdwijnen. Daarmede zou dus ook eene aanmerkelijke, zijvende besparing in de kosten van heffing der belastingen gepaard gaan, welke besparing in de vroeger gewisselde stukken op f 70,000 's jaars is gegroot. Zoodanig voordeel was hij de aanneming van het voorstel der drie leden volstrekt niet te verwachten. Dat voorstel laat toch, terwijl het den rogge-accijns afschaft, dien op de tarwe in wezen. Dientengevolge zal, zoo men de opbrengst van dit laatste middel niet geheel in de waagschaal wil stellen, het toezigt van de zijde der administratie in plaats van verzwakt, versterkt moeten worden. Niet slechts verdwijnt alzoo hier alle denkbeeld van besparing in 's Rijks uitgaven, maar zal men, bij de eenzijdige afschaffing van den rogge-accijns, tot verzekering der heffing van het gemaal op de tarwe al de formaliteiten moeten laten bestaan waarover men zich in sommige streken des vaderlands thans zoo levendig beklagt.

Gravenhage, 19 Januarij.

Z. M. heeft benoemd tot regter-plaatsvervanger in de arrondissementen-regtbank te Leeuwarden, mr. R. Y. Weymolt; advocaat aldaar; tot regter in de arrondissementen-regtbank te Tiel, mr. W. van de Poll, thans kantonregter te Geldermalsen; tot kantonregter te Hillegersberg, mr. F. Canter Alta, advocaat te Rotterdam.

Z. M. de Koning is gisteren namiddag van het Loo in deze residentie teruggekeerd.

H. M. de Koningin heeft aan de commissie voor de loterij ten behoeve der kleding en ligging van hen, die in het nieuwe R. C. oude mannen- en vrouwenhuis alhier, zullen opgenomen worden, twee prachtige geschenken doen toekomen, om te dienen als prijzen voor de aanstaande verloting.

Heden wordt in de residentie op de gebruikelijke wijze gevierd de verjaardag van H. M. de Koningin-moeder, zoodat het uitspreken der vlaggen van de openbare en bijzondere

gebouwen, als door het bespelen van het blokkenspel. Des middags was er in mallebaan groote parade van het garnizoen.

* Onder de aanwezigen op de groote parade alhier, merkte men heden middag op, den zoon van den Turkschen gezant, te paard gezeten.

Z. K. H. de prins van Oranje is heden uit Leiden in de residentie aangekomen, bij gelegenheid van den verjaardag van H. M. de Koningin-moeder.

* In de residentie is, bij gelegenheid van den verjaardag van H. M. de Koningin-moeder aangekomen en aan het hôtel de l'Europe afgestapt, de heer Brunet, consul-generaal van Rusland in de Nederlanden.

* De heer Steinberg, Minister-resident van Z. M. den Koning van Hanover bij het Nederlanische Hof, werd dezer dagen van zijne buitenlandse reis in de residentie terugverwacht. Die terugkomst zal evenwel eerst na eenigen tijd plaats hebben.

* Heden morgen heeft uit deze residentie op plechtige en eenvoudige wijze de ter-aarde-bestelling plaats gehad van wijlen den heer W. A. W. van der Does graaf van Limburg Stirum Noordwijk, op deszelfs heerlijkheid, te Noordwijk.

* Het diplomatiek diner, gisteren door den baron d'André Minister van Frankrijk bij het Nederl. Hof, gegeven, was, zeer prachtig. Het werd door al de leden van het corps diplomatique, waaronder de Turksche gezant, bijgewoond. De Minister van Buitenlandsche Zaken, de heer van Hall, was ook daarbij tegenwoordig.

* Het groot diner, dat heden middag door den heer Lomonosof, Minister van Rusland bij het Nederl. Hof, bij gelegenheid van den verjaardag van H. M. de Koningin-moeder, zou plaats hebben, zal, uithoofte der ongesteldheid van den Minister, geen voortgang hebben. De Minister neemt echter in beterschap toe.

* Men verneemt, dat de tentoonstelling alhier van de goederen voor Parijs bestemd, aanvankelijk op 1 Februarij bepaald, tot den 17 dier maand is uitgesteld, op grond, dat de verzending der goederen naar hunne bestemming eerst tusschen den 1 tot 15 Maart behoelt te geschieden, en om daardoor verschillende inzenders alnog in staat te stellen mede daaraan deel te nemen.

* Den 15 dezer waren er 25 jaren voorbijgegaan sedert dat de heer B. A. Graue, onderwijzer bij de muzikschool alhier, benoemd werd tot kapelmeeester der dienstdoende schutterij te dezer stede. Bij die gelegenheid hebben de heeren officieren der schutterij hem een fraai geschenk doen toekomen. Het bestond in een prachtig geëmailleerden snuifdoos met toepasselijk opschrift aan de binnenzijde. Ook ontving hij van het corps muzikanten een zeer elegant bewerkte gouden florologie-ketting.

De Minister van Binnenlandsche Zaken, lettende op art. 10 der Armenwet, heeft het volgende besloten:

1o. De besturen van alle instellingen van weldadigheid zullen de opgaven, bij het aangehaald wets-artikel bedoeld, jaartijds aan de gemeentebesturen doen vóór of uiterlijk op den vijftienden Maart volgende op het jaar, tot hetwelk de opgaven betrekkelijk zijn;

2o. Die opgaven zullen worden gedaan door inzending van eene door ieder bestuur, voor zooveel hetzelfde aangaat, nauwkeurig, vóór het telkens laatst afgeloopen dienstjaar, ingevulde tabel, ingerigt in den vorm, aangewezen in de modellen voor de onderscheiden soorten van instellingen aan dit besluit gehecht, onder de nummers:

1 tot en met 9 voor de instellingen bedoeld bij litt. a en d;

10 tot en met 18, voor die bedoeld bij litt. b; en

19 tot en met 27, voor die bedoeld bij litt. c van art. 2 der aangehaalde wet.

Van regeringswege worden, ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken, verzonden: 1o. opgaven wegens den handel van Bremen in het algemeen, gedurende 1854; 2o. het door het huis Roessingh en Mummij aldaar opge maakt jaarbericht wegens den tabakshandel.

Naar wij vernemen, heeft het gedicht *Lenleoffer* van den heer A. van der Hoop Juniorszoon, uitgegeven ten behoeve der nagelaten betrekkingen van de in het begin des vorigen jaars verongelukkige Vlaaringsche vischhoekers, de som van f 100 opgebracht. (N. R. Cl.)

Aan de in der tijd door de *Nollandsche Maatschappij van Wetenschappen*, te Haarlem, bekroonde verhandeling van wijlen dr. A. Cramer te Groningen, over het accommodatie vermogen van het oog, is dezer dagen de eere vertaling in het Hoogduitsch te heurt gevallen. Deze (met onderscheidene toevoegselen door den heer Cramer zelven vermeerderde) vertaling is bezorgd door dr. Doelen, te Leer. (Gron. Cl.)

De Nederl. boekhandel, tot het besluit gekomen, om zich krachtig op de aanstaande Parijssche tentoonstelling te doen vertegenwoordigen, heeft zich vereenigd tot het zenden van oorspronkelijke Nederlandsche werken, ten einde den vreemden een bewijs te geven, dat Nederland noch uitsluitend het land van den nalruk, noch dat der vertalingen is. Reeds hebben 108 Nederlandsche uitgevers daartoe bijgedragen,

waaronder uit Utrecht de firma's (alphabetiesch) Bielevelt, Bosch en Zoon, Blanche en Co., Doorman, Dannenfelser, Kemink en Zoon, Melder, C. v. d. Post Jr., Post Uiterweer en Saldré. (U. Cl.)

Het Handelsblad meldt het volgende:

Z. M. heeft bij besluit van 10 dezer, op voorstel van den Minister van Oorlog, bepaald, dat de strafschuldige adelborst en 15 kadets, welke ten gevolge der ongeregelde heden, die op den 11 December II. aan de Koninklijke Akademie voor de zee- en landmagt hebben plaats gehad, niet met wegzending, zoo als dit volgens het reglement was voorgedragen, zullen worden gestraft, maar met 1½, 1 of ½ jaar detachering als kadetten bij de regementen infanterie, volgens de drie categorieën, waarin zij zijn geplaatst, ten einde als soldaat dienst te doen, om na dien tijd, bij goed gedrag, wederom naar de Akademie terug te komen, om hunne studee voort te zetten.

Z. M. de Koning heeft deze welwillende beschikking genomen, omdat eene verwijdering niet alleen voor de ouders of voogden eene groote teleurstelling zou wezen, maar ook de toekomst dier jongelieden zelfs grootelijks zou vernietigen. Verder is daarbij bepaald, dat voor de zedelijke opleiding en vorming van de detacheren kadetten, over de 3 regementen infanterie, gedurende hun verblijf bij die korpsen, zoo veel immer mogelijk en met de uiterste zorg zal worden gewaakt, dat zij met de onder-officieren logeren, en aan de onderofficiers-tafel eten zullen, dat zij geen randsels zullen dragen, en wijders dat hun, zooveel mogelijk, de gelegenheid zal worden verschaft, om hunne studien voort te zetten.

Uit Arnhem wordt gemeld: Wegens het den Rijn afkomende drijfsijs, heeft men den 18 dezer de schipbrug voor deze stad moeten wegnemen, terwijl de overvaart met schuiten geschiedt. Ook te Nijmegen is, naar men verneemt, de overvaart met de gierbrug gestaakt, uit hoofde van het drijfsijs.

Op den 16 dezer is van Hellevoetsluis in zee gezeld, het schip *Azim*, kapt. J. B. Goossen, bestemd naar St. George d'Elmina, hebbende aan boord een transport van 20 Afrikaansche militairen, behoord hebbende tot het Indisch leger, onder geleide van den assistent M. C. A. Mathijssen, van verlof terugkeerende.

Aan boord van Zr. M. wachtschip *Ajax* is geplaatst geworden de officier van gezondheid, J. J. W. de la Cour, ter vervangung van den officier van gezondheid Meyboom.

Arnhem, 18 Januarij. Onze verdienstelijke stadgenoot de virtuoso, de heer C. R. Marx, organist der Luthersche Kerk, en kapelmeeester van het muzyk-corps der schutterij, vierde gisteren avond zijn vijf en twintigste vocaal en instrumentaal benefiit-concert, in de gewone concert-zaal. Een zeer talrijk en aanzienlijk publiek nam hartelijk deel aan dezen feestavond, die niets te wenschen overliet. De leden der liederafel *Eulerpe*, waarvan de concertgever oprigter en directeur is, bejverden zich om hun stadgenoot en vriend, op loffelijke wijze, met hunnetalente te assisteren. De toejuichingen, welke den beneficent ten deel vielen, waren en wat het concerto van de Beriot, en de grande Fantaisie van Thalberg en de Variations Militaires voor twee piano's van Pexis, het laatste stuk door den concertgever en den heer van Zeijl uitgevoerd, volkomen naar verdienste. Als eerstbeginnend leerling zijns overleden vaders, daarna als meer ontwikkeld leerling van wijlen den Amsterdamschen virtuoso, den onvergetelijken Kleine, heeft de heer Marx, zonder zich buiten 's lands in zijn vak te perfectioneren, maar wel door het hooren der verdienstelijkste, buitenlandse koorkunstenaars hier ter stede, en door eigen genie, het tot eene gelukkige hoogte gebracht.

Zutphen, 18 Jan. Van wege het afkomend drijfsijs is dezer morgen de schipbrug over den IJssel, voor deze stad afgenomen. Er gaat heden veel ijs. -- Helen namul-dag hebben reeds velen zich vermaakt met schaatsen rijden op de groote gracht alhier.

Apeldoorn, 17 Jan. Gister avond gaf het letterkundig genootschap *Erica* alhier eene openbare voorstelling van het treurspel *Montigny*, waarvan de uitvoering voortreffelijk mag heeten en een gezetrijken avond verschaftte aan de talrijke hoorders.

Heden zijn eenige Aldernej-koeijen van Z. M. den Koning publiek verkocht; er waren onderscheidene gegadigden van elders opgekomen; de kooprijzen beliepen van f 100 tot f 138. Nog voortdurend wordt ijerig gearheid aan de redoutes achter het Koninklijk park.

Dezer dagen is de heer directeur van Zr. Ms. stoeterij met de heer baron van Voorst naar Engeland gereisd, zoo men meent om eenige hengsten aan te koopen van het uitmuntend Cleavelandsch ras, ten behoeve van Nederlandsch landbouw-genootschappen.

Groningen, 15 Januarij. De heer H. Jonxis prosector aan het theatrium anatomicum alhier, is met 1 Januarij II. eervol uit die betrekking ontslagen en in zijne plaats benoemd de heer J. P. II. Jonxis tot dusver adjunct-prosector. De heer H. Jonxis is thans controleur bij het (provinciaal en stedelijk) *Nosocomium academicum*.

Per Telegraaf.

Weenen, 18 Januarij. Bij keizerlijk bevel is de straf van het spitsroeden loopen, bij het geheele leger afgeschaft. Volgens hier ontvangen tijdingen, was er tot den 10den voor Sebastopol niets belangrijks voorgevallen.

Parys; 19 Januarij. De *Moniteur* berigt dat op den 30sten dezer nog 35,000 man Turksche en 11,000 man Tunesische troepen, in de Krim zullen aangekomen zijn. Dit getal gevoegd bij de 12,800 man, die reeds ontschreept zijn, maakt een leger van ongeveer 60,000 man, dat onder bevel van Omar-Pacha zal opereren.

Londen, 18 Januarij. De heer Cobden heeft gisteren het woord gevoerd in eene meeting te Leeds, welke door 3000 personen werd bijgewoond, en welke hij had bijeengeroepen, met het doel, om zich tegen den Russischen oorlog te verklaren.

De mayor weigerde het voorzitterschap waar te nemen. De heer Cobden werd door zijn eigen staatkundige vrienden bestreden en verschillende oorlogszuchtige resolutien werden met bijna eenparige stemmen genomen.

Advertentien.

Wij ontvangen dagelijks berigten van de gunstige werking der **REVALENTA** in de meest uiteenloopende ziekten; gisteren vertelde ons een Heer, dat hij van eene aanhoudende diarrhaea, waaraan hij jaren lang gesukkeld had, genezen was, en dat hem de Rovalenta zoo goed bevalt, dat hij ze al zijn leven als ontbijt gebruiken zal. Heden vernamen wij van eene Dame, dat zij er door van het maagzuur en het zoogenaamde hartwater genezen was; ook van een' Heer, die jaren lang aan hoofdpijn sukkelde en wiens hoofd somtijds zoo gevoelig was, dat hij onmogelijk de bril op velen kon.

Rotterdam, 2 December 1854. J. A. KLINGER & Co.

De prijs der REVALENTA is:

Kleine Bussen	1 pd.	2 pd.	5 pd.	12 pd.
87½ c.	f 2.—	f 3.50	f 8.—	f 16.—
	1 pd.	2 pd.	5 pd.	10 pd.
Dubbel gezuiverde				
	f 4.—	f 7.—	f 16.—	f 24.—

Hoe grooter de Bus hoe voordeliger de verhouding tusschen prijs en gewigt.

Eene Brochure, die over dit heilmiddel handelt, wordt gratis afgegeven.

VERKOOPHUIS en de bekende dépôts. (747)

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 18 Januarij 1855.

Nederland. Pct.	Rusland. Pct.
Ned. W. Schuld. 2½	Hopel 1798/1816 5
Dito Certificat. 8	Dito 1828/1829 5
Dito Dito. 4	Cert. 1831/1838 5
O. I. Leening. 4	Dito Dito 4½
Amort. Syndic. 3½	Dito Hope . . . 4
Hand.-Maats. 4½	Dito Stieglitz . 4
Belgie.	Dito dito 5e Ser. 4
Certificaten . . 2½	Inschr. Assig. . 6
D° Rotschild. 2½	Certific. dito. . 6
Frankrijk.	Polen.
Obligatien . . . 3	Obligatiën . . . 4
Spanje.	Oostenrijk.
Nieuw 1	Metaliek . . . 5
Dito Buitenl. . 3	Dito bet. Amst. 5
D° Binneal. om. 3	Dito Nation. . 5
Bew. Sp. Com. 4½	Dito 1847 . . . 2½
Amort. Schuld.	Dito 1851/1852 2½
Portugal.	
Londen nieuwe. 5	
Dito uitgest. . 4	

Mexic., te Lond. 3 pct, 20½, 21½; dito Onb. 20½, 21½; Ecuad. 3½, 3.

Met uitzondering van Spaansche fondsen welke onder den invloed van verkooporders aanw-gestemd waren verkarde de markt overigens in eene algemeen gunstige stemming met veel handel in Holl., Russische en Oostenrijksche fondsen.

FRANKFORT, Woensdag 17 Jan. Metal. 5 pct. 65½; Spanje bin. 1 pct. 18½; Wissel op Lond. 116½; dito Haris 93½; dito Weenen 94½

LONDEN, Donderdag 18 Januarij. Consols op t. 92½, 92½; N. Mexic. 3 pct. 21½, 21½; Peru N. 2½ pct. 70½; Grech. Uitg. 5½; Ecuador 4; Sardinie 5 pct. 85; Spanje 3 pct. buit. 37½; dito 1 pct. 18½, 18½; dito Certific. 5, 1; dito Passive 4½, 1; Russen 4½ pct. 90; dito 5 pct. 100; Holl. 2½ pct. 61; dito 4 pct. 92½; Turksche leening 77½.

PARIJS, Donderdag 18 Januarij. Fr. 4½ pct. 95.25; dito 3 pct. 69.30; Sp. 1 pct. 18½.

WEENEN, Donderdag 18 Januarij. N. Metall. 84; Leen. 102½; Nat. Leen. 86½; Bankactien 1032; Lombard 99; Zilver 28; Wissel op Londen 12.14; dito op 24 148.